

Catarina Ericson-Roos: *Ingen oförlig sångerska. Dorothy Irving – sångerska, pedagog, folkbildare*. Carlsson Bokförlag, Stockholm 2016. 384 s., ill. ISBN 978-91-7331-788-7.

Studier av samtida musiker är verkligen inte vanliga. Många forskare drar sig för att närma sig det aktuella musicerandet, utan vill hellre arbeta med tidsmässig distans. Och för den som väljer det biografiska perspektivet inom musikområdet utgör studier av tonsättare normen. Musikens utövare får sällan vetenskaplig uppmärksamhet.

Dorothy Irving, som i år fyller 90, är en av 1900-talets mest inflytelserika konsertsångerskor i vårt land. Hon är huvudperson i en mycket gedigen biografi som författats av Catarina Ericson-Roos, tidigare överbibliotekarie vid Stockholms universitetsbibliotek, men också sångerska. I en tät text skildras Dorothy Irvings liv och hennes synnerligen innehållsrika karriär som fortfarande pågår.

Född under mycket enkla omständigheter i Londons utkanter kunde hon med en ofattbar livsvilja skaffa sig utbildning till sångerska. Med sin första man flyttade hon 1957 till Sverige, ett land som hon kom att stanna i. Etableringen som sångerska var inte lätt. Hon var utländska, saknade de kontakter som en svensk utbildning skulle ha gett, hon kunde inte heller svensk repertoar. Genom en tillfällighet blev hon 1963 tillfrågad att verka inom det då nybildade Rikskonserter. Där fick hon kombinera egen konsertverksamhet landet runt med pedagogiskt arbete som syftade till att ge både sångare och instrumentalister bättre kommunikation med konsertpubliken – ”scenisk beredskap” som det kom att heta.

Dorothy Irvings insatser inom Rikskonserter ledde vidare till undervisning vid musikhögskolor, folkhögskolor, master classes, sommarkurser, men också – som fortfarande tillhör skollningen för sångare – privat. Däremot fick hon

aldrig möjlighet att beträda operascenen, fastän recensenter många gånger uppmanade till det karriärsteget. Men där stod hennes invandrar-skap i vägen, liksom hennes fylliga kroppshydda!

Dorothy Irving har varit en solosångens mästare – sista framträdandet gjorde hon på Konserthuset i Stockholm 2015. Som sångerska och sångpedagog har hon framhållit diktens betydelse för den musikaliska tolkningen, hon har jämställt pianisten med sångaren, hon har ständigt sökt ny repertoar (enligt författaren kan hon 5 000 sånger!). Och hon har framför allt arbetat ihärdigt med att utveckla konserter till publikupplevelser. Catarina Ericson-Roos hävdar sammanfattande att Dorothy Irvings framgångar bygger på ”tre huvudingredienser: kommunikation med publiken, djup och detaljerad text- och musikanalys samt en enastående bred repertoar” (s. 334). Hela karriären har burits av ett ”socialt patos” (s. 336) som utgått från hennes missgynnade uppväxt.

Studien bygger på ett mycket rikt källmaterial: arkivaliska dokument, otaliga intervjuer med kolleger och före detta elever, tidnings- och tidskriftsartiklar, särskilt recensioner. När inte källorna framgår av brödtextern, finns hänvisningar i försynta fotnoter.

Bokens läsare får – vid sidan av insikt i sångerskans fascinerande livsöde – förklarande inblickar i det musikliv som Dorothy Irving verkat i. Modern institutionshistoria och utbildningshistoria, med andra ord. Men den allra mest givande kontexten handlar om författarens både generösa och sakkunniga redogörelser för solosångens universum: sångteknik, sångtolkning, repertoarfrågor, konsertframträdanden, karriärtänkande och mycket annat.

Catarina Ericson-Roos har skrivit en verkligt läsvärd skildring som dessutom är ett pionjärarbete. Författarpresentationen avslöjar att vi framöver kan se fram emot en bok om operasångaren Erik Sædén.

Gunnar Ternhag, Falun